MODERJORDEN

ORGAN FÖR SOCIAL KUNSKAP OCH BEFRIELSE

MARS 1923 | Redaktör och ansvarig utgivare: Eugen Albán. Adress: Postfack 1, Grängesberg. | 2:dra årg. Pris 15 öre

VAR BEREDD...

Vill du leva ett liv, vill du känna dig fri?
Vill du lyfta dig upp över gruset?
Var beredd då på strid
och på sorg och på nöd,
i din kamp mellan mörkret och ljuset.

Hård och tung blir den dag, mörk och hotfull den natt,
som dig väntar därute i världen,
Glöm ej detta min vän,
under dagarna grå,
då du ensam dig känner på färden.

Lyssna ej till den röst, som från skrymslen och snår,
Söker locka dig bort ifrån vägen.
Det är missmodets röst.
Denna känsla av sorg,
som vill stämma dig tung och förlägen,

Se ditt framtida mål hägrar långt i det blå,
för den mänskliga tanken att finna.
Klart du siktar det dock,
du vars tanke är fri.
Gå blott på! Och du målet skall finna.

JOHN FORSLUND.

OSCAR WILDE.

Bland alla de tankens stridsmän, vilka i slutet av förra århundradet genom sitt snilles skärpa sökte bringa ljus i det mörker, som hängde tungt över världen efter Pariserkommunens fall och vilka sökte med andens alla tillgängliga vapen bringa mänskligheten till insikt om vilket förfärligt förtryck den i verkligheten befann sig i, var även den engelske tänkaren, diktaren, konstnären, skönhetscharmören, paradoxernas artist och aforismens mästare Oscar Wilde.

Hur obekant är ej namnet Oscar Wilde för de flesta arbetare — och dock var även han en av dem som av tankarnes gudagåvor skänkt hela rikedomar åt framför allt det betungade folket.

Den uppfattningen får man framför allt av hans i socialfilosofiskt avseende starkaste verk "Socialismen och människoanden" ett verk som genom långa tider skall äga samma höga betydelse, därför att det syftar till all rimlig utvecklings slutliga mål: Människan — individen.

Nämnda bok är en sann guldgruva för dem som söker tankarnas guld och tröttnat på socialdiplomatiska fraser o. innehållslös retorik. Hur socialt djup är icke innebörden i följande ord av Oscar Wilde: "Det finns endast en klass i samhället, som tänker mera på pängar än de rika och det är — — de fattiga." De fattiga kunna ej tänka på annat än pängar och det är orsaken till fattigdomens förbannelse. För Moderjordens läsare är det kanske ingenting nytt, men för andra proletärer, som icke insett orsaken till sin klass' andligt låga nivå, är det en lärdom till att mera beslutsamt fatta om den yxa, som skall dräpa förtryckets hydra och återgiva människorna deras rätt till livet samt skänka dem förmågan att *leva* livet. I "Dorian Grays porträtt" strålar denna konst med bländande glans. Denna bok är en idel lovsång till skönheten.

"Man läser boken under inre motsägelse, sensationell spänning, intellektuell njutning och hjärtats vämjelse. Den är charmant och förfärlig", skrev en gång Sven Söderman. Det kan vara sannt, men för mig är den också en andens skärseld till ny luttring. Livets mål är för Wilde självutveckling. Om en enda människa kunde leva sitt liv helt och fullt skulle världens mörker och elände försvinna. Det är blott ungdomen som kan ledas in på vägen till förverkligandet av detta mål. Därför säger Oscar Wilde: Ack, njut er ungdom, medan den är — —. Lev! Lev det härliga liv ni bär inom er! Låt ingenting undgå er. Sök alltid det nya och var inte rädd för någonting!" Wildes kritik gentemot det bestående, dess falska ideal och hycklande moral blir på sådana grunder hänynslös. Det är rent av blodiga hugg han riktar mot grisfilosofiens vårdare. Med sådana satser som denna: "Du skall inte visa dig allt för uppmärksam mot din hustru så här offentligt, ty då tror folk att du slår henne när ni äro för er själva", demaskerar han dem som offra åt lasten att ute vara annorlunda än hemma. I "Balladen om fängelset i Reading" visar oss Oscar Wilde en själ som blottar sig från all förställning och renar sig från allt hyckleri. Han giver sina djupaste känslor uttryck i de mest intensivt brinnande ord. Det är en mäktig dikt i jämförelse med vilka våra mjältsjuka skalders tendensdiktning förefaller som enbart barnjoller.

Oscar Wilde var en tid sitt fosterlands stolthet, han var personifikationen för allt vad geni, elegans och behag avsåg och han var högsta auktoriteten inom konstens värld — tills han störtades av den engelska respektabiliteten, d. v. s. hyckleriet. Älskad var han väl egentligen aldrig. Man blott fruktade o. beundrade honom. Men sällan om ens någonsin har en människa så bittert fått erfara hur lumpenheten kan giva uttryck åt sin hatiska avund gentemot dem som vuxit ett huvud högre. Från den dagen Oscar Wilde föll på grund av en genom intriger åsamkad konflikt med Lagen behandlas han som varg i veum. Pöbeln, packet ur alla klasser anställde en vanvettig glädjedans, då juryn fällde Oscar Wilde. Han behandlades i fängelset som en bandit, ruinerades ekonomiskt o. jagades från plats till plats o. slutade sina dagar av elände bland kaféernas proletariet i Paris.

Men om man berövat honom allt vad jordiskt värde äger, så kunde man ändå inte betaga honom den känsla av mänsklig överhöghet, som hans egen rika ande berett honom. Om hans fall var att likna vid en guds fall, så ägde han också i sitt liv och i sina verk en guds tröst. Det är så du skall leva och verka, människa. *Osvald Madsen.*

* * *

Oscar Wilde (uttalas *oajld*) f. den 16 Okt. 1854 i Dublin och dog den 30 Nov. 1900 i Paris. Hans far var en ansedd ögonläkare och hans mor lär hava härstammat från Dante Alighieri. Wilde började sin bana såsom föreläsare i "estetiska ämnen" o. 1884 gifte han sig. Som han behövde mer pängar än han hade tog han anställning på redaktionen vid en modetidning med något litterärt inslag. Så kom hans litterära succés 1890 med "Dorian Grays porträtt". Denna framgång bröts då Wilde av markisen av Quensbury anklagades för att stå i homosexuellt förhållande till markisens son, lord Douglas. Wilde dömdes till två års tukthus.

Bland övriga verk av Wilde utom de i föregående nämnda kunna vi påpeka de i Sverige rätt kända teaterstyckena "En idealisk äkta man" (1895), "En betydelselös kvinna" (1893) och dramoletten "Salome". Andra verk äro "Lady Windermeres solfjäder" "Sphinxen", "Den lyckliga prinsen" m. fl.; diktsamlingar, noveller o. s. v. "Balladen om fängelset i Reading" utgavs under pseudonymen "C 3. 3.", Wildes cellnummer.

Wildes utseende beskrives på följande sätt. Han var mycket stor, hade ett smalt ansikte, en fint böjd näsa, bakåtlutande panna, blåa ögon, gulbrunt eller mörkblont hår. Han var alltså en rent nordisk typ.

—oo—

Agitera för Moderjorden!

Kristus eller Kung Fu-Tze.

Omtanken o. kärleken till svarta hednasjälar har under århundraden drivit kristna människor att uppoffra tid och arbete i missionens tjänst. Massor av evangelister ha skickats ut till farofyllda länder, beredda att offra liv och egendom. Härliga segerrapporter ha kommit från dem tillbaka — blott lite pängar till — blott lite uppoffring mera från troende och otroende härhemma, uppoffring till biblar och missionsskolor och den svarta färgen på hednakartan utgår och ersättes med den kristna vita färgen. Världen är frälst säga räddarna av hednasjälarna.

Kina har särskilt ägnats uppmärksamhet och därifrån har vi också mottagit glädjande underrättelser, varför detta land i första hand tages som förebild för min undersökning om den kristna missionsverksamheten.

Efter seklers ihärdigt arbete bland Kinas omkring fyrahundra millioner människor uppges idag omkring *2 millioner* hava anammat den enda sanningen, som av missionärerna skänkts av nåd och för intet. Det återstår således bara *398 millioner* att omvända för att den svarta färgen på Kinas karta skall försvinna.

Vad den enskilde missionären kan uträtta berättar oss Poultney Bigelow, vilken uppger sig vid ett besök i Kina ha frågat en missionär om huru många kineser han lyckats omvände under de 40 år han arbetat med sitt frälsningsarbete och fått till svar: "En, men jag är inte riktigt säker på honom heller" — ett i sanning storartat resultat.

Om kristendomen hittillls vunnit så ringa terräng i Kina, finnes då anledning hoppas att den i en framtid skall lyckas bättre? Jag tvivlar. Icke heller kan jag förstå vad västerlandet, än mindre Kina, skulle vinna genom en övergång till Kristendomen.

Man pekar på Japan och de framsteg detta land gjort sedan kristendomen började vinna insteg där. Och dock är det ett faktum, att den västerländska materialismen mera skadat detta land än vad kristendomen gagnat det — alldeles så som förhållandet är i Indien, åtminstone bland de bildade klasserna. Dessutom har Japans uppvaknande i andligt avseende mera berott på en väl planlagd och målmedveten *buddistisk* missionsverksamhet, vars motstycke torde saknas sedan konung Acakas tid. Högt bildade och i metafysiken väl bevandrade buddistiska lärare arbeta i rikets alla delar och i diskussioner med dessa äro de kristna missionärerna mycket underlägsna.

Någonting liknande är även förhållandet i Kina. Den kristna missionsverksamheten har också antagit i iver bland missionärerna vilka mera ägnat sig åt kroppens tillfredsställelse än andens o. hellre än att arbeta i Vingården draga de sig tillbaka till den natursköna badorten Peiteho, där moderna lyxvillor ställts till deras förfogande. Ifrån Peitaho väntas i elfte timmens sista minut en ansenlig skara välklädda missionärer komma att anmäla sig till Vingårdsmästaren för utfående av lön och ingenting är därom att säga; enfaldigheten fattar icke bedrägeriet, Kinas vise se det och skänker det sitt löje.

För övrigt, vad är det i kristendomen, som anses vara nödvändigt för kinesens lycka i detta livet eller salighet i det tillkommande? Tydligen den senare, då tavisten Lao-Tze och moralisten Kung Fu-Tze, långt före kristendomens dagar i landet, utformat en sedelära fullt jämbördig med den som av Jesus förkunnades; eller vad sägs om följande uttalande av Kung Fu-Tze:

"Ett måttligt begär efter rikedomar är ett gift, som är inympat i själen; det smittar och förstör allt gott som finns där. Vet, att där girighet råder, där är själen verkligen fattig.

Genom girigheten omkomma millioner slavar, som dö för sina hårdhjärtade herrar, men de senare skola umgälla de oförrätter de utövat. — Törsten efter guld gör deras herrar mycket uslare är slavarna.

Finns icke guldet ofta i största överflödet hos de sämsta människorna?

Om det finns en last större än hopandet av skatter, så är det den att använda dem onyttigt; den som överdådigt slösar bort

sitt överflöd, rövar från de fattiga det vartill naturen givit dem rättighet.

Då den arme jämrar sig på plågans bädd, då den olycklige försmäktar i ett fängelses fasor. eller ålderdomens gråa huvud med matt blick anropar din barmhärtighet. — O, huru kan du då, likgiltig för deras behov o. känslolös för deras sorger, förlusta dig i överflödets njutningar?"

Oändligt mycket vore att anföra som bevis på Kung Fu-Tze moralära är lika upphöjd som den kristna; Kinas historia visar att den efterlevats bättre. "Alla människor", säger Ments, "som utbildat Kung Fu-Tzes läror, hava av naturen goda, medlidsamma hjärtan, som skämmas för lasten, hjärtan, som kunna skilja mellan rätt och orätt. I ett medlidsamt hjärta bor välvilja; i ett som skäms för lasternas rättskaffenhet; i det hjärta, som kan skilja mellan rätt och orätt, bor vishet. — Välviljans, rättskaffenhetens o. anständighetens grundsatser tillägna vi oss emellertid ej utifrån utan vi hava dem från oss själv."

Betrakta vi de kristnas behov av moral och rättskänsla synes det tämligen omotiverat att längre underhålla villaägarna på ön Pietaho; vi hinna i alla fall inte förråa Kinas 398 millioner människor innan enfaldigheten hos oss själva vaknar upp till insikt över det skojargeschäft som benämnes Kinamissionen. *John Forslund.*

******

En läkare har uppfunnit en "sömnklocka", d. v. s. en apparat som registrerar sömnen och de rörelser man gör då. Apparaten består av en tjock gummiplatta som placerats under en av de sängfötter som befinna sig närmast huvudet, varjämte sängfoten kopplats in på en känslig visare, som åstadkommer våglikнande tecken på en av ett klockverk driven rulle. Det påstås, att denna visare registrerar så ytterts noggrannt, att man icke lång stund kan simulera sömn. Rörelserna äro nämligen icke lika under vaka och sömn, och det är detta som har en viss betydelse för läkaren i hans vård om en patient, emedan han då genast kan avläsa huru patienten sover.

—oo—

Så talade de döda.

Det var en kuslig höstnatt. Himlen var belastad med stora, tjocka moln, och vinden red upp med sina jagande stormkavalkader runt den gamla träkyrkans halvt förruttnade väggar. De gula löven från de åldriga lönnarna dansade i ring kring de små, tillplattade gravkullarna, och de gamla skröpliga träkorsen stodo skälvande här och var — redo att falla besegrade till marken.

Tre alnar under jordytan, i de dödas eviga boning var lungt och stilla. De döda hade inte en aning om ovädret ovan dem. De visste inte ens var de befunno sig, ty allt var mörker — ogenomträngligt mörker. En del av dem hade legat där i hundratals år, medan andra däremot voro nykomlingar. I detta ogenomträngliga mörker sutto två gamla män på var sin del av en förmultnad kista — ivrigt samtalande med varann. De båda hade inte något minne av den tid, då de vandrade på jorden. Ej heller visste de huru länge de varit i denna dödens mörka boning. Tid och rum voro de ej medvetna om. Dock hade de en aning om människorna ovan dem. Och det var just om människorna — de talade.

De torra benstommarna gnisslade vid varje rörelse de gjorde, och den ene av dem satt med skallen i sin hand. Han var liten och hopskrymt, medan den andre var lång och rak. Den lille hopkrympte mannen sade, i det han vände sig mot den andre: "Det tycks som om livet icke skulle vara nog åt människorna. Det tycks som om de ville söka något som inte finns. Något bortom alltet, något intet, utan form, utan materia, utan tillstånd. Tid och rum känna de, men bortom tiden, utanför rummet, pejla de för att finna detta *något*, som är *intet*, men som de dock tror skall finnas".

Den andres torra benrangel vände sig mot den som talat. De tomma ögonhålorna voro riktade mot den förres, och han sade: "Människorna söka och söka. De komma att alltid söka detta intet, tills de lärt sig att livet är allt. I livet skola de söka döden, blott och bart därför att de icke söka livet. De offra sina krafter och nedlägga sin energi på det som inte finns, medan de glömma livet, glömma att de leva. — De söka där sökandet är förgäves, och de arbeta med sina tankar, där tankens makt icke förmår att utveckla sig. De leva icke för att leva — utan för att dö. Människorna ha ännu inte lärt sig att leva! Människorna har icke haft tid till att leva! En del av dem kämpa för rikedom och ära — men glömma livet. En del av dem kämpa för att kunna leva. De senares kamp är hård, bitter och full av lidanden. Dessa människor ha inte tid till att leva. De veta intet om livet. De ha aldrig levat, endast kämpat mot döden. Många av människorna äro rädda för att dö, — därför våga de inte leva. De veta att livet är allt, men rädes för livets oskrivna lagar, som utan åtskillnod fordrar *och taga* vad som icke är liv. De bygga luftslott, medan de leva, och göra dödens mörker till en ljusets boning, de tro sig finna det verkliga livet. Dessa människor äro de fegaste, de uslaste och de dummaste. De äro fega därför, att de icke vilja livet. De äro usla därför att de förstå sin feghet. De äro dumma därför att de tro att döden är livet. Dessa människor finna aldrig livet, emedan de icke vilja finna det."

Det långa, torra benranglet tystnade och den lille hopkrymte kröp intill honom och viskade: "Om varje människa ville stanna inför sig själv — lära känna sig själv, så skulle hon finna det hon söker. I stället för att stanna hos sig själv, går människan utom tidsbegreppet för att finna det hon söker. Hon kallar detta något som saknar form, tid och rum för *Gud*. När människan söker denna *Gud*, då går hon bort från möjligheterna att finna den, ty *Gud* är hon själv, och hon själv är livet — en del av livet — och livet är allt, är *Gud*. I stället för att upphöja livet, söker människan döda och förgöra det. Ju mer hon söker Gud, utom livet, desto mer förnekar hon Gud, livet, och sig själv. Människorna leva icke för att leva. De leva blott därför, att de kommit till. Och stolta över sin styrka och sin mänskliga skepnad, tro de sig vara kulturens danare — fast de icke ens vilja livet.

Ju längre människorna komma bort från sig själva, desto ondare bli de, och desto mera elände breda de ut på jorden åt sig *själva* och åt *alla*."

Den lille hopkrympte instämde och tillade: "Människorna äro blinda, de famla i mörker. De äro en förbannelse för sig själva, för jorden och för livet. De äro ännu krälande, krypande varelser — utan mål, utan förståelse för livet."

Båda tystnade.

Stormen mojnade av. Molnen försvunno, och månskärans blekröda sken lyste. Allt var stilla och i den värld där de döda hade talat. De hade talat illa om de levande, men inte så illa som de levande tala om varandra, om livet och om de döda.

Knut Jensie.

Litet av varje.

En gång, för många hundra år sedan fans det i Egypten en drottning som hette Cleopatra, som gärna ville göra allt för att vara vacker. En dag hade hon själv eller någon annan inbillat henne, att om hon drack ur ett glas vin i vilket en dyrbar pärla lagts, så skulle hon bli jordens vackraste kvinna. Och det gjorde hon — lade en stor dyrbar pärla i ett glas vin och drack ur alltihop och pärlan fick följa med. Inte blev hon vackrare för det, inte... men det finnes en hel mängd folk som berättar denna historia såsom något mycket märkvärdigt, och tycker att det var en duktig drottning, som för att bli vacker, svalde en dyrbar pärla...

Men nu har Cleopatra blivit överträffad av en — ko.

Denna ko tog sig nämligen för att en dag äta upp en hel plånbok med inneliggande fina nya engelska sedlar.

Men inte blev kon vackrare heller efter sin dyrbara extravagans!

*

Världens största matta i ett stycke lär finnas i Cleveland i Amerika. Den är omkring 20 meter bred och 30 meter lång och vävd av tjeckoslovakiska vävare.

Ett tjugoårsminne.

Den 21 och 22 febr. 1903 höll Socialistiska Ungdomsförbun. sin 4:de kongress i Stockholm. Socialistiska ungdomsförbundet var då en ganska liten organisation, 17 klubbar med 890 medlemmar tillhörde förbundet. Dessutom fanns det en del klubbar som ej voro anslutna.

12 klubbar voro representerade på kongressen med 18 ombud. Dessutom var C. K. representerad med 3 personer,

Det var således en liten kongress som sammanträdde i den lilla lokalen på David Bagares gata 5—7. Men få kongresser här i landet har väckt så stort uppseende som denna gjorde. Det var särskilt besluten om förbundets ställning till militarismen och religionen, som gjorde att hela den borgerliga och en stor del av den socialdemokratiska pressen i de kraftigaste ordalag kritiserade kongressen.

Alltsedan 1892, då den första svenska socialistiska ungdomsklubb bildades i Stockholm har ungdomsrörelsen hävdat en radikal uppfattning i militärfrågan. Kongressen i Göteborg 1901 gick likväl ej längre än att den antog följande resolution:

att kongressen i enlighet med Göteborgsklubbens motion går i författning om massspridning av antimilitaristiska flygblad bland militären o den värnpliktiga ungdomen;

att förbundet genom anordnandet av agitationsmöten med militären och den värnpliktiga ungdomen söker klargöra för densamma militarismens förbannelse och

att förbundet i övrigt genom varje medel söker påverka militären och den värnpliktiga ungdomen i sådant hänseende, att denna vid tillfällen, då kapitalistklassen finner sig föranlåten att använda militären i sitt intresse, ej låter bruka sig mot sina bröder och sin egen klass.

Efter denna kongress förfäktade emellertid en del klubbister rent försvarsnihilistiska åsikter.

I januari 1903 insände en av Stockholms norra klubbs medlemmar följande skrivelse till rullföringsområdets befälhavare:

Högädle herre!

Då jag enligt förordningen om värnpliktiga skulle i år infinna mig till mönstring, ber jag härmed få meddela, att min övertygelse icke tillåter mig vara med om några *som hällst mordövningar* eller handräckningar till sådana. Detta är ej av religiösa skäl, ty har lyckligtvis skaffat mig så pass bildning att jag är fri från all rå vidskepelse, utan det är, emedan jag anser det under min värdighet som människa att mottaga befallningar i syfte att öva mig till fientliga handlingar mot andra som icke personligen vilja mig ont, utan blott *måste lyda en i civilisation efterbliven myndighet.*

För den skull kan jag ej infinna mig till mönstring eller något slags militärisk tjänstgöring vilket jag härmed har velat meddela."

Stockholms norra klubb hade motionerat om att Göteborgsresolutionen skulle ändras till:

En av förbundets viktigaste uppgifter är, att *med alla till buds stående medel bekämpa militarismen.*

Och Malmöklubben hade uppställt frågan: "Bör den svenska socialistiska ungdomsrörelsen vara försvarsvänlig eller försvarsnihilisttisk?"

Fabian Månsson och två andra ombud kämpade ivrigt för den försvarsvänliga ståndpunkten, alla de andra ombuden som deltogo i debatten voro försvarsnihilister. Efter en hel eftermiddags debatt beslöt kongressen med 13 röster mot 6 att göra följande uttalande:

"Enär kongressen anser att proletariatet icke har något fädernesland eller något annat att försvara samt anser att det blott är ett barbariskt arv, detta att ett lands medborgare på befallning skola gå ut och mörda ett annat lands medborgare, så uttalar kongressen, att Socialistiska Ungdomsförbundet är försvarsnihilistiskt, och vill därför göra följande ändring i programmet: en av förbundets viktigaste uppgifter är, att med alla till buds stående medel bekämpa krigseländet i vilken form som hällst; militarism och folkbeväpning."

Lundaklubben hade motionerat om att ungdomsrörelsen av alla krafter skulle bekämpa den religiösa fördummelsen.

Med 11 röster mot 8 beslöt kongressen i enlighet med detta förslag.

Det Socialdemokratiska partiet var då som nu försvarsvänligt och i partiets program förklarades religionen vara vars och ens privatsak.

Den tiden tillhörde praktiskt taget alla ungsocialister Socialdemokratiska arbetarpartiet. Och då partiet och särskilt de ledande partipamparna blevo mer och mer reformistiska hade ungdomsrörelsen utvecklats till en entusiastisk oppositionsrörelse inom partiet.

Stockholmsklubbarna hade också insänt flera motioner till kongressen, om ungdomsrörelsens ställning till partiet och vad som borde göras för att radikalisera partiet. Här anför jag en av dessa motioner:

Vad kan göras för att inom den svenska arbetarrörelsen förhindra ledarnas självtagna förmyndarskap över medlemmarna och vad kan göras för att återställa den rätt till yttrandefrihet o. självständigt uppträdande som utgör den solidariska grunden för framåtskridande?

Vad skall göras för att bekämpa auktoritets- o. påveväldet inom arbetarrörelsen och för utbredande av kunskaper om frihetens främsta principer bland arbetarklassen.? *Axel Holmström.*

Forts. i nästa nummer.

—oo—

Härliga barndomsland.

Härliga nordanland,
Landet med stolta minnen,
Viddernas stora land,
Drömmarnas sagoland.

Dagarna tunga, grå,
Dystra i kvällens skymning.
Döende fågel blå,
snart skall sin vila få,

Högt över fjällets krön,
tända sig norrskenslågor.
Blomman så blyg och skön,
viskar sin sista bön.

Kör:
Härliga fosterjord.
Snötäckta land i Nord.
Norrskenets sagovärld,
Dödens och köldens härd.

Mäktig min hembygd står.
Väckande ömt mitt sinne.
Minnen av svunna år —.
Sången från mo och snår.

Ensam en fredlös går.
Vilan den trötte tjusar.
Vargarna finna spår —.
Kojan han icke når.

Strålande solnedgång.
Gnistrande stjärnor blänka.
Natten så mörk och lång.
stämmer sin vemods sång.

Kör:
Härliga barndomsland.
Flammande norrskensbrand.
Högt över vita fjäll.
Minnenas enkla tjäll.

JOHN FORSLUND.

Arbetet för och omdömen om Moderjorden.

På grund av tillkomsten av flera nya kommissionärer och att gamla kommissionärer ökat sina order har marsnumrets upplaga höjts med 500 ex. Det är ett lysande resultat i dessa tryckta tider för en så ny tidning. *Exp.*

* * *

Kommissionären i den lilla staden Växjö har skaffat 16 nya prenumeranter o. alla Växjö-annonserna. Det är en duktig kamrat. Följ hans exempel.

* * *

"Sänd 100 ex. av februarinumret mot postförskott! Får för övrigt varmt rekommendera Moderjorden. Väl redigerad — lärorik — lättläst — intressant. Skall arbeta för densamma".

Arthur Thelin, Jokkmokk.

* * *

Thelin har förut skaffat flera prenumeranter. *Exp.*

Bort med ackordsarbetet!

Slopandet av allt ackordsarbete och införandet av enbart tidlön är ett krav, som arbetarne borde se till att snarast möjligt få förverkligat.

Det svåraste härvidlag torde dock vara att få arbetarne till att inse, att några fördelar skola vinnas med detta. Vi se ju att arbetare på vissa platser gått i strid för rent motsatta krav.

Alla arbetare torde vara tämligen eniga om att de äro föremål för en hänsynslös utsugning från exploatörernas sida. Långt ifrån alla ha dock insett, att ackordssystemet är det effektivaste utsugningsmedel, arbetsgivardömet har till sitt förfogande.

Arbetarna i allmänhet ha endast sett den ena sidan av saken, nämligen, att förtjänsten i regel varit större för ackordsarbetaren än för den som arbetar för timlön. Vill man göra sig besvär med att granska problemet litet närmare skall man finna, att arbetarna icke ha några fördelar av detta system utan tvärtom endast nackdelar.

Det har ofta framhållits o. bör ytterligare understrykas, att den enda egendom löneslaven äger är hans arbetskraft. Därför torde han vara mån om att bevara densamma i fullgott skick så länge som möjligt. Nu veta vi emellertid, att det syndas oerhört i detta stycke, ty ackordssystemet driver arbetarna att utnyttja sina krafter till det yttersta. Genom denna dagliga överansträngning vinner han ingenting annat än en i förtid utsliten och nedbruten kropp. Så en dag är han förbrukad och anses icke längre som fullgod arbetare. Lyckas det honom att få sälja sin mindervärdiga arbetskraft ytterligare en tid, får han nöja sig med en lön, som kanske är för stor att dö av, men mycket för liten att leva utav. Någon hjälp av sina kamrater, som har mera betalt, kan man knappast räkna på, ty dessa ha i allmänhet ringa lust att göra något för att förbättra de lägst avlönades ställning. Detta är alltså arbetarens vinst av det hårda arbetet. Vem var det då som hade fördel av detsamma? Jo, naturligtvis arbetsköparen. Så länge arbetarna godkänna ackordssystemet, kan det icke lyckas dem att sätta stopp för utsugningen.

Nu kan det ju invändas, att om arbetarna lyckades tillkämpa sig tillräckligt höga ackordspriser, vore det icke nödvändigt att arbeta hårdare än krafterna räckte till. Erfarenheten säger oss något annat, ty det har alltid varit så, att om arbetarna lyckats erhålla ett förmånligt pris för en viss mängd arbete, har arbetsintensiteten icke därför hållits inom rimliga gränser. Följden har blivit, att arbetsförtjänsten blivit högre än arbetsköparen avsett och priserna ha ganska snart reduserats. Detta är ju visserligen arbetarnas eget fel, men det i varje mänskliga inneboende vinstbegäret är drivfjädern till att samma fel alltid upprepas trots följderna.

Ackordssystemet måste bort under vilka former det än tillämpas ty alla fördelar av detsamma tillfaller utsugaren, arbetsköparen. Kunna inte arbetarna inse detta, då är det bäst att inte vidare tala om löneslaveriets avskaffande.

Det är dock icke nog med att enbart genomdriva tidlön för allt arbete. Steget måste tagas fullt ut till principen: "lika lön för allt arbete".

Då först kommer klasskänslan och solidariteten att giva sig tillkänna. Med nuvarande, vitt skilda löneskalor för de olika yrkenas utövare, kan det aldrig lyckas att uppnå en enig front från arbetareklassens sida, gentemot den naturliga fienden, överklassen.

Därför har det hittill icke lyckats att komma det drömda framtidssamhället ett steg närmare. Löneslaveriets avskaffande och socialismens genomförande måste av naturliga orsaker tillkomma de fackliga kamporganisationerna. Härtill fordras strid och denna strid kan icke föras utan tjänliga vapen.

Det gäller då för arbetarna att välja sådana vapen, som icke skada dem själva. Det första steget i kampen måste gälla, att allt arbete skall utföras mot tidlön. Först sedan finnes förutsättning för att tillämpa taktiken: "Dåligt arbete mot dålig betalning". Ett allmänt och solidariskt tillämpande av denna princip torde vara det vapen som träffar arbetsköparna hårdast av alla. Var och en som arbetar åt en annan mot lön, bör givetvis utföra ett normalt och fullgott arbete, om den lön han erhåller tillåter honom att leva ett människovärdigt liv. Vill icke arbetsköparen betala denna lön, då förefaller det naturligt, att arbetaren sänker sin arbetsintensitet i motsvarande grad som betalningen understiger den fordrade ersättningen. Inom de flesta arbetsföretag kunna endast ett visst begränsat antal arbetare sysselsättas. Det är lätt att förstå att det måste ligga i exploatörens intresse att utvinna största möjliga arbetsmängd av detta antal anställda. Men om lönen är dålig o. arbetarna utföra dåligt eller ringa arbete, sjunker exploatörens vinst. Under ackordsarbetet sjunker både exploatörens vinst och arbetarnas löner vid arbetsintensitetens sänkning.

Oscar Larsson.

—oo—

TRÄLDOMSTID.

I vanmakt skrev jag sånger,
i smärta och i ånger.
Jag svultit många gånger,
och skrivit dem med blod.
Jag skrivit många nätter
i sorg, om svältens ätter
som aldrig fick de rätter,
som mödan dem bestod...

Och träldom mig förföljer,
i sorgflor mig den höljer.
Men smärtan min den döljer
sig ej. Ty den vill fram!
Den ropar: Den skall brinna!
Må bojorna försvinna;
Och solen den skall rinna
upp över bergets kam.

JOHN ENGLUND.

Gudomlig rättsordning.

Var den dåligaste varelse som finns — sjunk ned i det djupaste elände — bliv den vildaste, brottsligaste, osedligaste människa, som levat på denna jord — bedrag dina vänner, gör dina närmaste olyckliga och gör ditt namn hatat av alla — begå vilka nesligheter som hälst, de största som kunna tänkas — må ditt liv bliva en följd av avskyvärda handlingar från vaggan till graven — du behöver enligt prästernas påståenden ej frukta något, blott du i ditt sista andedrag bekänner dig tro att en person blivit korsfäst i Jerusalem under dess förfallsperiod. Tror du detta, så följa dig icke dina gärningar efter som förbannelse; du får taga plats bland ljusets gudar.

Men var en hederlig man — lev ett rent och obefläckat liv — var en välsignelse för din omgivning, en mänsklighetens välgörare — ägna alla dina krafter åt att göra gott och bereda lycka för lidande medmänniskor — må ditt namn bliva älskat av alla nödens och sorgens barn — kämpa en god kamp för sanning o. rätt — men tvivla på treenigheten, dopet, nattvarden, tvivla på solens siillastående och en åsnas tal o. prästerna skola säga att inget hopp finnes för dig om du dör som du levat — ditt liv är förfelat o. du förtjänar att evigt straffas för dina handlingar.

J. F.

—oo—

Uttalanden om Moderjorden.

"Skall i fortsättningen hålla 200 ex. av tidningen, fast ett sådant resultat hade jag aldrig drömt om. Det är helt och hållet tidningens förtjänst, ty jag vet hur jobbigt jag hade med de första 30 ex. av första numret" skriver kommissionären i Landskrona, vilken tillika är författare till artikeln om Oscar Wilde.

SOCIALA JORDFRÅGOR

Maskinteknik och handarbete.

När de industrialistiskt svärmande teoretikerna hänvisa jordbrukarna till användandet av stora maskiner, exempelvis ångplogar, och framslungar ett par siffror om att denna maskin ersätter så och så många arbetare eller utför så och så många gånger mer arbete än den vanliga plogen, så ta de bland andra stora faktorer icke heller den med i beräkningen, att ångplogen inte är en universalplog utan endast ett specialredskap. Ångplogen kan användas endast till djupplöjning, men den duger inte till djupplöjning överallt; och djupplöjning är heller icke någon ständigt återkommande åtgärd. Skulle vi bearbeta endast de stora åkrar, som lämpa sig för de stora jordbruksmaskinerna, ångplogar, traktorer m. m., så skulle icke åkerarealen räcka till att försörja mänskligheten. Vi äro av naturen nödsakade att odla även mindre markarealer. När man satt sig in i detta verkliga förhållande, förstår man vilken oerhörd dumhet, som behärskar dem vilka skriva och förhåna varje försvarare av småbruksidéen.

Beträffande ångplogen, så profeterade Karl Marx, att den skulle göra lantarbetetet så billigt o. bra och spara så mycket arbete. Han citerar sid. 320 i "Das Kapital" (andra uppl. 1919) ett stycke ur en uppsats av J. C. Morton "om de vid jordbruket använda krafterna", vari Morton på grund av ångplogens produktionsförmåga beräknar dess kostnader till 3 pence i timman, medan det kostar 5½ pence i timman för att uppnå samma resultat med en hästplog. Med så enkelt material nöjde sig den store Karl Marx. Morton har ju inte gjort några beräkningar över den tid ångplogen får stå stilla, inte heller tagit med slitnings- och underhållskostnader, transport, kolpriser m. m. I Karl Marx' fotspår traskar naturligtvis Kautsky, när han i sin "Die Agrarfrage" påstår: "Ångplogens bättre arbete framgår av större skördesäkerhet och högre avkastning" (f. ö. en sats av Emil Perels). Jag är övertygad om att P. J. Rösiö skulle stilla småle över logiken i denna sats, ty han vet att *all* djupkultur befrämjar högre avkastning o. säkrare skördar!

Huruvida ångplogen skulle besitta några företräden framför andra plogar vid djupkultur, besvarar Stumpfe med följande: "Man är allmänt enig därom att ångplogfåran i kulturellt avseende absolut inte har några företräden framför hästplogfåran." Beträffande kostnaderna säger Fredrick Hertz i en rundfråga angående det ungerska åkerbruket, att vid djupplöjning "plöjandet med ångkraft ställer sig betydligt dyrare än med hästkraft" ("Die agrarischen Fragen im Verhältnis zum Sozialismus", sid. 63).

Beträffande lantbruksmaskinernas allmänna förhållande till behovet av mänsklig arbetskraft, vill jag här först återgiva G. H:son Holmbergs uttalande i hans lilla ypperliga skrift "Lantarbetaren" (sid. 21): "Med lantbruksmaskinen är förhållandet alldeles motsatt. Den icke minskar utan tvärtom ökar behovet av arbetskraft, både indirekt och direkt. Det finns lantbruksmaskiner som t. o. m. kräva större antal arbetare än samma arbete utfört utan maskiner. Genom införandet av ångplogar och andra för djupkultur och jordens intensivare beredning beräknade maskiner har en stegring i jordens produktivitet ernåtts, som tarvar allt mera levande organisk arbetskraft. Det är därför oegentligt att säga, att lantbruksmaskinen minskar behovet av sådan!"

* * *

Den tyske doktor Franz Bensing uttrycker sig i en bok "Der Einfluss der landwirtschaftlichen Machinen auf Volks- und Privatwirtschaft" sålunda: "Med undantag av tröskmaskinen kan ingen lantbruksmaskin utträng arbetare från yrket, emedan lantbruket vid den tid, lantbruksmaskinen är livligast sysselsatt, lider största bristen på arbetskraft" — "För tröskmaskinens vidkommande måste man dock medgiva ett undanträngande av arbetare, men detta förhållande mildras därav, att genom tröskverksmaskinens allmännare användning växer arbetarnas antal vid fabrikationen."

För två år sedan läste jag en notis i de dagliga tidningarna att amerikas jordbruk saknade omkring fyra millioner par armar o. kunde jag förstå notisen fullt rikrigt i samband med kunskapen om lantbruksmaskinernas väsen. Ur dr. Bensings statistiska material kunna vi anföra följande:

"Genom införandet av såningsmaskiner behövdes det år 1882 ej mindre än 5,427,938 arbetare *mer* per dag i Tyskland än vid sådd för hand. Vid kostnadsberäkningarne för en självbindande skördemaskin visar det sig, att det per hektar kostar mellan 12,25 mark och 16,30 mark. Priset för samma arbetes utförande för hand överstiger i 150 angivna fall icke 16 mark per hektar, men håller sig i genomsnitt vid omkring 10—11 mark. Ändock må jag tillfoga, att Bensing icke räknat med någon slitningskostnad, vilken för självbindare bör sättas till mellan 15 och 18 proc. Den billigaste kraftmaskinen vid jordbruket är varken ångmaskinen eller den elektriska motorn utan — *kon*. I Fühlings "Landwirthschaftliche Zeitung", 1911, redogör Strebel för ett småbruk på 8 tunnland, där kostnaderna för en hästs arbete gick på 158 mark, medan ett par kor endast behövda 17 mark extra föda för att utföra hästens arbete och samtidigt lämna normal mjölkmängd. I hela Tyskland användes 20 proc. av korna i arbetet och i Baden utnyttjas över 45 proc. Detta anfört såsom ett motstycke till talet om Amerikas industri-överlägsna jordbruk.

Vi kunna sammanfatta vårt resonemang sålunda: Maskintekniken spelar inte någon avgörande roll för lantbruket. Lantbrukets redskap, maskiner, motorer, måste alltid vara små, rörliga och anpassningsbara, vare sig de användas vid storbruk eller småbruk. Stora maskiner, såsom tröskverk, mejeriseparatorer m. fl. kunna lika effektivt utnyttjas av småbrukare, kooperativt, som av storbrukare.

I samma proportion som jordbrukskulturen utvecklas, gör sig behovet av småredskap gällande, och på samma sätt vid storbruk som vid småbruk, d. v. s. storbruket närmar sig till sitt väsen småbruket. Sönderstyckning av storgodsen är icke någon teknisk fråga. Det är blott en socialekonomisk fråga. Och så väl utvecklingen som tidens nöd manar oss till att skyndsamt lösa frågan.

För över trettio år sedan profeterade Urban von Feilitzen, att den s. k. storindustrin skulle sprängas sönder i *många* företag, söka sig ut från städerna och sprida sig till alla lämpliga punkter på landet och mera naturligt växa samman med folkets övriga strävanden". Urban von Feilitzen förstod väl att detta icke komme att ske inom en alltför närbelägen framtid, men han var övertygad om: "Att den tiden måste komma, dithän peka i våra dagar inom alla kulturländer de kolossala bekymmer, vilka så påtagligt sammanhänger med arten av dessa omättliga arbetsorganisationer, där arbetsgivaren ej är personligen bekant med sina arbetstagare, bolagsmannen ej äger sakkännedom i det arbete till vars drivande hans penningar utgår, ansvaret i det närmaste reduceras till blott och bart en kassafråga och människorna — *aktieägarna* såväl som *arbetarna* — till maskindelar."

För min del anser jag att denna sönderspräng ningstid är kommen. Industrien har vuxit människorna över huvudet. Det opersonliga och ansvarslösa maskineriet funktionerar inte längre och det lyckas inte med vare sig Genua eller andra konferenser att sätta detta igång. Allra minst sedan vi kommit till den ödesdigra men dock härliga vändpunkten, att även arbetarna, massorna, kräva att få sina personliga värden uppskattade, vilket krav det är arbetarerrörelsens högsta och ädlaste uppgift att stödja o. som jag tror icke någon rörelse lämpar sig bättre för än den syn-

dikalistiska. Så som jag i likhet med Feilitzen ser industrien utveckla sig, täck vare elektricitetens framgång, så ser jag också nödvändigheten av att spränga sönder de stora jordgodsen i många företag, många småbruk. Så skola vi omskapa kulturen o. låta dess produktiva krafter verka växelvis under organiskt danande och mekaniskt ordnande. Jordbruk och verkstäder! Trädgårdar och laboratorier! Konst o. hantverk! Allt i harmonisk växelverkan, som är livets ypperste lag, och omväxling och mångsidighet, som befrämjar människornas högsta skaparglädje.

Forts. i nästa nummer.

—oo—

Det könsgalna Acirema.

(Ur "Everyman.")

Forts. från föreg. nr.

En äldre åhörare: Jag föreslår, vänner, att vi uppmärksamt lyssna till vad resenären har att berätta. Jag tycker att hans anförande är lärorikt. Det är gott att veta vad som försiggår på jorden, även i dess mest avlägsna och märkligaste hörn. När han slutat sin obehagliga historia, kanske vi skall känna oss manade att utrota Aciremarna och kolonisera landet med varelser av ett högre släkte — med de mera intelligenta myrorna, bien och fåglarna. Men hur skall vi kunna bestämma, utan att lyssna på honom till slut?

Resenären: Jag påstår inte att Aciremarna icke äro ett högre släkte än myrorna och fåglarna. I somliga vitala avseenden äro de helt säkert underlägsna, men på det hela —

En åhörare: Det där kunna vi bestämma då vi hört hela historien.

Resenären: Enligt vad jag iakttog består den nuvarande förvrängningen av könslivet i Acirema i ett ogräsaktigt och invecklat uppväxande av två mycket primitiva instinkter: För det första den manliga ägandeinstinkten, varigenom kvinnan gjordes till mannens egendom, och för det andra kvinnans obenägenhet eller oförmåga att höja sin intelligens eller rikta sina intressen över könsyttringens fysiska nivå.

Första åhöraren: Ni säger det första och det andra. Är ni säker på att följden är riktig?

Resenären: Inte alls. Inte mer än jag är säker på, om hönan eller ägget kom till först.

En filosofisk åhörare: Den dolda och svårfattliga sanningen är att hönan och ägget äro samexisterande.

Resenären: Ja, det hörde jag diskuteras i Acirema. Nu och då möter man en person, som icke är helt och hållet könsvurmig. T. o. m. Bergsons filosofi, som berör andra värden än de synliga och skenbara, var inte helt och hållet okänd i Acirema före Bergsons tid. Men om man tar Aciremarna som en massa, ha de blott en beständig strävan, och det är honans jäktande efter hanen.

En djuptänkt åhörare: Tala om, vän resenär, om kvinnorna i Acirema äro mycket fler till antalet än männen.

Resenären: Nej. Könen äro nästan lika delade, eller om det finnes flera kvinnor än män, så mer än uppväges detta av en stor armé av prostituerade, som utgör en mycket helig och vördat institution i landet.

En bestört åhörare: Prostitutionen helig.

Resenären: Redan den första tiden jag vistades i Acirema, lärde jag skilja mellan det föregivna och det som praktiserades av folket. Landets litteratur är byggd på det låtsade och icke verkliga. Man påstår sig bekämpa prostitutionen, men i verkligheten är prostitutionen landets säkrast grundade inrättning. Handeln upprätthålles därigenom, kyrkan och lagen skydda den, och armén står färdig att vid första order mörda varje medborgare eller grupp av medborgare, som skulle våga det dåraktiga försöket att avskaffa den.

(Slut).

OBSERVERA!

All korrespondens beträffande Moderjorden redovisningar etc. sändas till

Moderjorden
Postfack 1,
GRÄNGESBERG

GYNNA VÅRA ANNONSÖRER.

GRÄNGESBERG.
Vackra
Påskblommor

ÄPPLEN, APELSINER,
KONFEKTYRER M. M.
Allt till billigaste pris och prima vara i
Almqvists Frukt- & Blomsterhandel
Grängesberg. Tel. 129.

Centralkaféet
VID BERGSLAGS-STATION
REKOMMENDERAS

Nytt! Lager av Hattar o. Mössor
Stort lager. Billiga priser.
K. DAHLSTRÖM.

Till Påsken
ÄPPLEN, PÄRON och APELSINER.
Goda kvalitéer.
KONFEKTYRER och SAFT
samt FÄRSK FISK.
Wict. Ström, Grängesberg

FÖRENINGSTRYCK
BASAR- & TILLFÄLLIGHETSTIDNINGAR
UTFÖRES OMSORGSFULLT OCH TILL BILLIGA PRISER
GRÄNGESBERGS TRYCKERI

Ad. Blomquists Fotografiatelier
REKOMMENDERAS
STILFULLA FÖRSTORINGAR SAMT FRAMKALLNING OCH KOPIERING TILL AMATÖRER UTFÖRES OMSORGSFULLT.

Varje läsare av Moderjorden
bör kunna skaffa minst en ny prenumerant. Nytillkomna prenumeranter erhålla tidningen från årets början.
Kamrater!
Meddela oss adresser på vänner och bekanta till vilka vi kunna sända
MODERJORDEN

LUDVIKA.
LUDVIKA EXPRESS
Inneh.: And. Albrektsson
Stadsbudskontor. Tel. 469.
Verkställer Flyttningar. Utför alla slags Godskörningar. Budskickningar. Emballeringar. Packningar

Sexuell upplysning.

(Denna spalt kommer att fortlöpa i alla nummer och står öppen för meningsutbyte. Endast korta, koncentrerade inlägg beaktas.)

Sjuklig menstruation.

Det normala menstruationsflödet ser i huvudsak ut som blod. Det består ock av blodliknande ämnen. Mycket ofta inställa sig emellertid flytningar som bestå av helt vita, slemmiga vätskor. Vi kalla detta vitflöde (Leukorrhoe). Detta vitflöde inträffar ofta i slutet av den normala menstruationen, varvid det blodliknande flödet varar kortare tid. Hos en del kvinnor varar blodflödet 3—5 dagar, så komma 2—3 dagars vitflöde, medan den sista, åttonde, dagen åter medför ett blodflöde. Andra kvinnor hava regelbundet några dagar före menstruationen mer eller mindre rikliga slemavsöndringar eller vitflöden, och en del, dess bättre få, ha under hela mellantiden då de icke menstruera, sådana slemavsöndringar.

Mången tror att det nu är frågan om mycket farliga saker, "smittosamma könssjukdomar", den ene springer till läkaren, den andre till kvacksalvaren, den tredje bär sitt lidande som en hemlig sorg. Många unga flickor och kvinnor med dåligt, svagt blod lida ofta långa tider av vitflöde och menstruera svagt, och ibland inte alls. I allmänhet fästa sig de unga kvinnorna eller deras mödrar inte vid vitflödet förrän det ger sig tillkänna på ett mera tydligt sätt, med ymnigare flöden. Om vitflödet återkommer vid varje menstruation och i synnerligen stark grad bör läkare sökas. I stort sett gäller emellertid att endast ett sundt levnadssätt, sund föda, hälsosamt arbete o. s. v. kan hämma vitflödet, vilket står i direkt förhållande till allmän svaghet. En stor procent av kvinnosläktet lider av åkomman och minst hälften av alla s. k. kvinnosjukdomar torde utgöras av vitvitflöde och ofta är det så att sjukdomen förvärras genom medikamenter och andra mer eller mindre "vetenskapliga" laborationer.

En annan art av sjuklig menstruation är sådan vid vilken skinn- och fjälliknande bildningar avsöndra sig. Dessa partiklar bestå av beståndsdelar av slemhuden i uterus (livmodern). De försvinna av sig självt och innebära ingen fara.

Sens moral: Iakttag din kropps funktioner. Ser du något misstänkt sök finna vad det kan vara. Låt icke upphetsa dig till ängslan och oro. Tro inte vad som hellst. Tro heller inte alltid läkaren, men tala förnufligt och ärligt med honom. Små sjukdomssymptom kunna ofta innebära stora faror och det som ser förfärligt ut är inte alltid så farligt. Jag vet en kvinna som genom att läsa en läkarbok fick för sig att hon led av hemska könssjukdomar, fast hon är fullkomligt frisk. För den olärde är vetenskapens språk ofta vilseledande. Nämnda kvinna gjorde sin uppfattning till en fix idé och måste intagas på sinnessjukvårdsanstalt. Så illa kan det gå om du inte i tid lär dig reflektera förnuftigt.

M. J.

HYGIENISKA VAROR

(alla slag)

rekvireras bäst från

FIRMAN

Humanita

Box 342. Stockholm 1.

Billigaste priser.

Direkt import från utländska fabriker.

Begär prisuppgift.

Vad varje kvinna bör veta,

därom upplyser en i dagarna utkommen broschyr, som redogör för praktiskt och vetenskapligt beprövade skyddsmedel för kvinnor. Genom eget förutseende besparar man sig följderna av andras godtycke eller tillgillighet. Samtliga meddelade föreskrifter anbefalins av varje läkare, och broschyren gör en läkarerådfrågning överflödig för varje kvinna, som själv vill bestämma över sitt öde.

Insänd 30 öre i frimärken till porto och uppgiv postadress, så erhåller Ni i slutet, ostämplat kuvert "Broschyr N:r 37" från

A.-B. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär, Centralmalmtorget. Stockholm.

Gynna våra annonsörer i Wäxjö!

PORSLIN

Stort urval av KAFFE-, THE & BORDSERVISER, KRISTALLER & HUSHÅLLSGLAS till enormt låga priser.

KUVERT-SILVER, KÖKS- och HUSGERÅDSARTIKLAR.

Största sortering! Lägsta priser!

WÄXJÖ BOSÄTTNINGSMAGASIN

Storgatan 4. CARL SVENSON Telefon 918.

IRIS BLOMSTERHANDEL

TELEFON 355.

REKOMMENDERAS.

ALLTID FRISKA BLOMMOR.

RAK- & FRISÉRSALONGEN

Inneh.: Hellström & Samuelsson.

Norra Järnvägsgatan 10, (mitt emot Järnvägsstationen. Tel. 1058.

REKOMMENDERAS!

Wilhelm Billings Skomagasin

Tel. 65. WÄXJÖ Tel. 65.

Rekommenderas.

Alfr. Bratt & C:o

Tel. 18. Wäxjö.

Försälja i parti och minut till lägsta dagspriser

S:t Sigfrids-velocipeden

Lättgående. Stark. Svenskt materiel.

Stort lager av: VELOCIPEDTILLBEHÖR och GUMMIRINGAR.

Reparationer utföras.

Nykterhetskaféet

Kronobergsgatan 16

Rekommenderas i allmänhetens hågkomst.

Tel. 648.

Berta Olofssons Pappershandel

WÄXJÖ. Tel. 439.

Största sortering till billigaste pris.

SKÅNSKA BAGERIETS BRÖD

ÄR BÄST OCH BILLIGAST.

Tel. 586.

Grängesbergs Tryckeri 1923